

Helt och höghid vid glasbruken.

Berättat av J. d. glasblåsare-
mästaren Wilhelm Johansson, Risterfors
Ettad 1871 i Längholms socken, vid
Kyllerströms glasbruk. Detta glas-
bruk ämnar ned. Staden hemmans-
ägare. J. kan till Risterfors 1888.
Har varit ledamot av kommunalfull-
mäktige och pensionsnämnd.

Luf 77

1

1). Ribbet varade lika länge helg-
sam vardagar men till kl 5, och
höjades kl 5 på morgonen. Det var
alltid vanligt, att det släddades
utkligt i hemmen på lördagen. Det
var släligt med arbutabeständerna
på den tiden. Märkarna, som var
6 här, hade 2 rum och kök, men
småpojkar utefter loften gick
mestadels hem om kvällarna. Ben-
makare, uppblåsare och anhängare
gick då häröver, som det passade.
I början var det släligt med beständ-
er här, men sedan byggde bruket, så
arbutarna som var gifta gick 1 rum
och kök.

Om lördagskvällarna samlades
ett par tre ogifta och festade lite.

Här var ju inga nöjen på den tiden.
Ungdomen släppte lite dans isländ,
och bjöb hit några fiskar. De äldre
var för det mesta hemma om tar-
dagskvällarna eller gick tillsammans
man och asträ.

2/. Lördagen var arbetsfri för alla
utan för dem som eldade glarugnar-
na. Ungen fick tar trämma, så
sådant arbete för honom äret om.

3/. Det var olika man slog upp
på söndagsmorgnarna. Man var ju så
van vid att sliga upp tidigt. Om
vardagarna fick vi väja kl 5, och
då fick vi sliga upp lite tidigare,
och småpojkarna fick gå till verk-

städerna aura tidigast, för de skulle
ställa i ordning, sapa och låg fram
verktygen.

4) Måltidstiderna var de samma om
sön- och vardagar. Om söndagarna
drack vi inte så tidigt kaffe som
om vardagarna, då vi drack kl.
1/2 7. Frukost var vid 9-1/2 10 och
middag 1-1/2 2. Vi åt vid unge-
fär samma tid och också på helg-
dagarna. Om helgdagarna var alltid
lite bättre mat, om det var så
det fanns. Då kunde också lite
efterrätter förkännas. Det kom en
slaktare hit en gång i veckan. De
giffa hade mestadels en gris, som
de förr uppte och slaktade till jul.

den samlades ned. Mindre familjer
brukade säga halva till slaktaren. Jag
vet nu inte några som haft några
gissar på flera år.

6/ De var inte mycket kyrksamma
vid glasbuket, men de gick ju
dit ibland. Lärskilt ungdom
gick dit inte för kyrkan utan
för att träffas. Färar brukade
läsa sig till kyrkan. En del var
rätt kyrksamma och en del inte.
Karlarna var inte ofta där. De
hade väl inget nöje av att gå
dit. Det var ju inga precis religiösa
människor, men de var inte
motsärande till kyrkan. Alla döpte
sina barn och lät konfirmera dem.

En det men inte många gick till nåd-
varden. de var ju som gick. de hade
inget behov av det. Inte alla men
en del gick till nådsvarden, när
deras barn konfirmerades, och en
del gick annan skola, så de gjorde.
Vid påskvårdsgången vid konfirma-
tionen brukade för det mesta för-
äldrarna fågas åt till nådsvarden.
Det fanns de som aldrig gick till
nådsvarden. När glasblåsarna
gick till nådsvarden hade de
barnen med sig. Det hade de
fuktiga pipor, för det var höglids-
dräkten.

H. När barnen läste i kyrkan, tog de
in ansiktet ögyns, annan gick de

avskick till kyrkan. Det var de mest
gångarna. Till kyrkan gick gifta
familjer var för sig. Det kunde hända
ibland att familjer talades vid om
att gå tillsammans till kyrkan. De
gick aldrig annat än till Rikshäls
kyrka under ungdomen. De brukade
en gång om året gå till Hållbergs
kyrka. Jag var också med en
gång i min ungdom. Då var vi
stora söndags pojkar och flickor.
Vi hade talats med en tid innan,
att vi skulle gå. Sedan var det
många flickor omkring och
som var med. Det var pojkarna
hos på bruket, som jag inledde vet.

I början, när jag kom mit
tit, hade varje rote sina särskilda

skolar, som lyttes om en gång om året. Gården Roster och bruket hade en vänta i kyrkan, och den var inte full någon gång utom möjligen vid julloven. På den tiden satt funktinnen på en sida och karlarna på en. Men det går de inte nu.

I den främsta bänken satt alltid noblessen. Gamle Fogelberg satt i samma bänk som sina ar-
tutare, så han satt inte, vad jag
såg, i den främsta. Hönerna var
sittande i kyrkan.

Här är så skola kyrka, så den
var full så bara julmarganen och
vid några särskilda tillfällen.

87. När vi tillat församling var möten

och sammantrasket. Det var 1903
som vi bildade fackförening, det var
under Carl Fogelbergs tid. Då hade vi
sammanträden på ortsbegravarna
på söndagar var sällan. Vi avsåg,
sed det var nödvändigt att bilda
fackförening. Man kan säga, att vi
alla tog initiativet till det, och
i synnerhet ungdomarna hjälpte.

9). Ukar glasblåsarna vet nog inte
att några läste in passivt om
söndagarna. Men här fanns en
gammal spik med Stråth, som
buckade läsa. Det var en som kom
hit honom och hade bibelförkla-
ringar tillhande. Denne var blind
och hade tidigare varit möllare.

Han reste omkring och höll till för-
klaringar. Han gillade de frireligiosa.
Inte alla glasblåsarna gick och
höjde rånar. Det var egentligen
framma, som gick. Det kan ju hända,
att några andra var där också
någon gång. Det vet jag inte.

Hurandakt jäckham kanske,
men det var inte i många hem.

I hemmen fanns rånar båter.
Småbåtsposten hade jag i båtar.
Den var mest spild här.

10/4. Tunga nöjen jäckham här på
söndagarna. Det kunde vara an-
tändarna som de ständde till
med lite dans. I synnerhet
när det var så på friidagarna.

hadde ungdomen resa till skan (Helmer)
och gåi på några påreställeningar,
och så festade de. Inga släp-
per färdan, han var för titel sam-
hälle.

12/1. Red dansa annars ej' påi ad
vara synd. Red spela kort annars
inte för synd åtminstone inte
av oss. Red använda sprit annars
glasblåsarna inte för synd, men
de annars det inte gjort ad använda
för myskit.

I båjarn fanns inte nykter-
hetsrörelsen. Han har varit en
nykterhetsförening. De tyckte bra
om den, fast många ändå inte
gick med i den.

Glasblåsarna tyckte, att de fr. kyrkliga
var tryggliga människor. Något
annat kunde de ju inte säga, för
de gjorde ju inget annat. Inga glas-
blåsare, vad jag vet, var med
dem. Det var en glasdäsnare-
familj som anslöt sig till dem.
Han var svjare. Den familjen
har flyttat härifrån.

Förhållandet här var alltid
gott mellan arbetare och arbets-
givare. Bestämda avlämningsdaga
har vi alltid haft här. Både
gamle Fögelberg och hans söner
var präktiga, rättvisa och
seriösa.

Det var tackande på Jens bruket

ACC. N:R M. 12418:13.

runst omkring men inte träs eller
på flöt snitt (dackanten var för att
hindra föreningsrätten). Här
har aldrig varit några skryter.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

13.